

terrein des levens, was zijn krijgsleuze geen ander dan het woord van denzelfden dichter:

Vrede in des Heeren Naam,
Aan d'ongodisten krijg.

Nu is dat rijke leven afgesneden.

Eer het zoover kwam, was hij, gedragen door het gebed van duizenden en duizenden, gebracht tot aan den oever des doods en de poorte des hemels, en toen heeft God hem het sterven licht gemaakt.

Eerst werd hij losgemaakt; toebereid.

Daarvan vertelde „Bijltje” iets in zijn wekelijkschen brief in *De Standaard* van 23 October.

„Ons” volk zag met verlangen uit, het haakte er naar eens te hooren hoè Dr. Kuyper het nu wel maakte; want Dr. Kuyper hoorde óns toe, evenals wij van hem waren.

En dan vertelde Bijltje iets uit het leven van Dr. Kuyper, dat voor velen nieuw was, herinneringen, die we willen bewaren, omdat we weten, dat de jongeren onder ons nu reeds niet kennen dien held des geloofs, niet kennen de worsteling, die nu dertig, veertig jaar geleden gestreden is.

„Langer dan een halve eeuw,” zegt „Bijltje”, „heeft Dr. Kuyper de groote, hem door God geschonken talenten gebruikt in den dienst van zijn Koning, en ten bate van hen, die zich voor den Christus buigen. Maar toch niet alléén van hen, want in zijn hart was plaats voor héél ons volk. Zijn oog was gericht op gansch ons vaderland en reikte zelfs verre over zijn grenzen. Hij is een trouw dienaar der Kroon geweest; heeft aan Kerk en Staat en Maatschappij zijn beste krachten gegeven; hij heeft, zooals een zijner tegenstanders het eens uitdrukte, meer dan drie levens geleefd.

We hebben hem gekend op 't toppunt van zijn kracht; en ik voor mij denk 't liefst nog terug aan de dagen van het laatste gedeelte der vorige eeuw, toen hij zijn woonplaats had op de Prins Hendrikkade te Amsterdam; dáár was hij in den bloei en in de grootheid van zijn machtig leven.

Dáár is het dat men hem, dikwerf in een ruime kamerjapon gewikkeld, aan den arbeid kon zien, gebogen over zijn schrijftafel; omringd door boeken, globes en allerlei, wat men in de werkkamer van een wetenschappelijk man moest vinden.

Daar schreef hij zijn machtige *Heraut*-artikelen; zijn roerende meditatiën; zijn sprekende leaders voor *De Standaard*; zijn prikkelende driestarren. Daar zijn geboren de groote werken van zijn hand; dáár is veel van het machtige werk voor de Vrije Universiteit verricht; daar is de leiding geweest van de Kerkelijke beweging van 1886; dáár werden de verkiezingsveldtochten georganiseerd; op die kamer zijn allerlei gewichtige conferenties ge-